

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

КАФЕДРА ТУРИЗМУ І ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

МАТЕРІАЛИ

V

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ХАРКІВ 2026

*Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України
ВГО «Інноваційний університет»
Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації
Харківський обласний туристсько-спортивний союз
Варненський вільний університет (Болгарія)
AGH Науково-технічний університет (Польща)
Varna University of Management (Болгарія)
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
Київський національний університет технологій та дизайну
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» м. Дніпро, Україна
Львівський торговельно-економічний університет
Державний торговельно-економічний університет
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Центральноукраїнський національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Луцький національний технічний університет
Криворізький національний університет
Уманський національний університет
Хмельницький національний університет
Полтавський державний аграрний університет
Одеський національний морський університет
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Державний біотехнологічний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Український державний хіміко-технологічний університет
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Хмельницький національний університет
Національний транспортний університет
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Миколаївський національний аграрний університет
Університет імені Альфреда Нобеля
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний транспортний університет
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ»

**МАТЕРІАЛИ
У МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Харків 2026

«Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: Європейські практики та українські реалії»: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2026. – 605 с.

Доповіді науково-практичної конференції містять результати досліджень стосовно теоретичних, методичних та практичних підходів щодо розвитку міжнародного та внутрішнього туризму; розвитку гостинності та інфраструктури дестинацій; економіки, менеджменту та маркетингу підприємств індустрії туризму і гостинності; розвитку інновацій, інформаційних та digital-технологій в індустрії туризму і гостинності; організації екскурсійного обслуговування в дестинаціях. Призначено для наукових, науково-педагогічних працівників, фахівців з туризму та економіки, студентів, аспірантів

Роботи друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, яку надано в рукописах, а також коректність цитованості матеріалу, і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на питання, що розглянуто на конференції.

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету – Білецький І.В., ректор ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, д-р екон. наук, професор

Заступники голови: Сухонос М.К., проректор з наукової роботи ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, д-р техн. наук, професор

Телюра Н.А., начальник науково-дослідної частини ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, канд. техн. наук, доцент;

Члени організаційного комітету:

Дорошенко Г.О., д-р екон. наук, професор, директор ННІ ЕіМ ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;
Писарева І.В., завідувачка кафедри Туризму і готельного господарства, канд. екон. наук, доцент;

Dimitrina Kamenova, Professor, PhD (VUM, Barna, Bulgaria);

Giuseppe T. Cirella, Professor, PhD, Director and Head of Research Polo Centre of Sustainability;

Угоднікова О.І., завідувачка кафедри обліку і аудиту ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, голова Первинної профспілкової організації студентів ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, голова ГО «Надихай», член Центрального комітету Профспілки працівників освіти і науки України; канд. екон. наук, доцент;

Богдан Н.М., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Оболенцева Л.В., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Свідло К.В., д-р техн. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Покоłodна М.М., канд. екон. наук, доцент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Секретар оргкомітету:

Давидов Є.О., асистент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова.

СЕКЦІЯ 7.
КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО
ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

УДК 796.52:338.48(477)

Крамаренко Д.П.

канд. техн. наук, доцент,
доцент кафедри готельного, ресторанного бізнесу і крафтових технологій

Гіренко Н.І.

канд. техн. наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Барабаш К. Р.

здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ГІРСЬКИЙ ТУРИЗМ ЯК РІЗНОВИД СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ:
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Гірський туризм є одним із найдавніших видів туристично-рекреаційної діяльності людини. Завдяки природній унікальності гірських ландшафтів він здавна приваблює мандрівників і залишається одним із ключових напрямів сучасного туризму. Гори, зі своїм специфічним рельєфом та природно-кліматичними умовами, створюють винятково сприятливе середовище для організації освітніх, спортивних і культурно-пізнавальних експедицій [1].

Гірська місцевість характеризується наявністю численних природних перешкод, що суттєво ускладнюють пересування під час туристичних маршрутів. Знання фізико-географічних особливостей гірського рельєфу є обов'язковою умовою для безпечного здійснення гірських походів. Сукупність прийомів і методів подолання природних перешкод гірського рельєфу визначається поняттями техніки та тактики гірського трекінгу.

Гірські схили, залежно від кута нахилу, поділяються на похилі й вертикальні та самі по собі є серйозною перешкодою для пересування. Додатковими ускладнювальними чинниками слугують осипи, валуни і рослинний покрив. Трекінг у гірській категорії переважно організовується у високогірних районах і підпорядковується визначеним стандартам і нормативам категорійності маршрутів. Необхідно підкреслити, що гірський туризм – це не лише мальовничий, а й фізично та психологічно вимогливий вид діяльності.

У горах туристи постійно стикаються з мінливими погодними умовами:

сильними вітрами, снігопадами та різкими коливаннями температур від +20 до -20 °С. Найбільш небезпечним природним явищем у гірському туризмі є лавини, що неодноразово ставали причиною загибелі туристів і альпіністів. Значну небезпеку становить також висотна хвороба: перебування на висотах понад 4000 м над рівнем моря є серйозним ризиком для здоров'я та життя людини.

Підготовка до гірського походу передбачає детальне планування маршруту з попереднім розрахунком азимутів і визначенням розташування перевалів. Безпека учасників походу забезпечується розробкою спеціального комплексу заходів: встановленням методів зв'язку та сигналізації на випадок розподілу групи, формуванням розвідувальних підгруп і складанням плану дій у надзвичайних ситуаціях.

У практиці туристичної діяльності гірський туризм поділяється на дві основні категорії: спортивний та аматорський (рекреаційний). Спортивний гірський туризм орієнтований на учасників, які прагнуть здобути або підвищити свою кваліфікацію; для них розробляються маршрути з урахуванням ступеня складності. Аматорський гірський туризм передбачає особисте пізнання гірського середовища та вдосконалення фізичних якостей туриста без суворих спортивних нормативів і кваліфікаційних вимог.

Гірський туризм є відносно доступним видом туризму в гірських регіонах, що не потребує використання спеціалізованого транспорту на більшості маршрутів. Водночас його розвиток нерозривно пов'язаний із формуванням відповідної туристичної інфраструктури: будівництвом засобів розміщення (готелів, туристичних баз, гірських притулків), облаштуванням під'їзних доріг і туристичних стежок, розвитком закладів громадського харчування, розробкою рекламно-інформаційних матеріалів, а також матеріально-технічним і фінансовим забезпеченням туристичної діяльності [2].

Розвиток гірського туризму в Україні є актуальним напрямом туристичної галузі, що зумовлено унікальним природно-рекреаційним потенціалом Карпатського регіону, зокрема Івано-Франківської області, яка охоплює найвищі вершини Українських Карпат – гору Говерла (2061 м) та масив Чорногора. Багатство гірського рельєфу, розвинена мережа туристичних маршрутів різних категорій складності, сприятливий кліматичний режим і культурна самобутність регіону формують потужну базу для системного розвитку спортивного гірського туризму. В умовах зростаючого попиту на внутрішній туризм та євроінтеграційних пріоритетів України інтенсифікація розвитку гірського туризму в Івано-Франківській області сприятиме диверсифікації регіональної туристичної пропозиції, стимулюватиме розвиток супутньої інфраструктури, створюватиме нові робочі місця й збільшуватиме надходження до місцевих бюджетів, що цілком відповідає стратегічним пріоритетам сталого регіонального розвитку.

Список літератури:

1. Крикунова К.С. Гірський туризм. *Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 14 травня 2020 р.). Запоріжжя: Видавництво Хортицької національної академії, 2020. С.624-625.

2. Гіренко Н., Крамаренко Д. Туристична привабливість природних об'єктів Полтавщини. *Культурна спадщина та природно-ресурсний потенціал у розвитку туризму та громад: наукові засади, практики, колаборація*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 21 листопада 2025р.). К., ТОВ «Геопринт», 2025. С. 195-197.

УДК 379.8

Волкова І.І.,
старший викладач кафедри
світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

РОЗВИТОК САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В Україні є всі умови для розвитку санаторно-курортної справи. Представлені всі типи мінеральних вод та лікувальних грязей, а також сприятливі кліматичні умови, які сприяють розвитку бальнеології, грязелікування, кліматолікування та рекреації.

Україна володіє унікальним гідромінеральним потенціалом. В країні налічується близько 500 джерел мінеральних вод. Загальний обсяг відомих запасів мінеральної води в країні становить 2,4 млн. куб. км. Рівень експлуатації підземних морів при цьому не перевищує 2,5%. Представлені всі 9 типів мінеральних вод. За видобутком підземних мінеральних вод лідирує Львівська область (2269,5 м³/добу). Також перші місця по видобутку займають Закарпатська (854,9 м³/добу), Вінницька (845,6 м³/добу), Харківська (786,1 м³/добу) та АР Крим (729,4 м³/добу). Понад 80 джерел активно використовуються для бальнеолікування, курортів та виробництва бутильованої води [1].

В країні нараховуються всі 6 типів лікувальних грязей. Найбільші запаси сульфідно-мулових грязей зосереджені в Одеській області 65 730 (тис. м³), АР Крим – понад 23 987,9 (тис. м³), Миколаївській – 22 423 (тис. м³), Херсонській – 1789 (тис. м³), Дніпропетровській – понад 948 (тис. м³), в Донецькій – 225 (тис. м³). Торф'яні грязі зосереджені у північних регіонах України, таких як Волинська, Рівненська, Житомирська та Чернігівська області. Сапропелеві грязі поширені на Поліссі у Житомирській області та на Поділлі у Тернопільській. Запаси сапропелів є лише на Волині і становлять 61,2 млн. т.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ТУРИНДУСТРІЇ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Dimitrina Kamenova, Tomasz Zieliński, Nataliia Bogdan ANALYSIS OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE POST-WAR RECOVERY OF THE HOTEL INDUSTRY AND ITS ADAPTATION TO UKRAINIAN CONDITIONS.....	4
Cherevychna N.I. CURRENT STATE AND PROSPECTS OF BUSINESS TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	7
Oleksandr Osovets TOURISM AS A DRIVER OF REGIONAL ECONOMY IN THE PERIOD OF POST-CRISIS RECOVERY.....	9
Масловська А.В., Антонюк К.Г. ТРАНСФОРМАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	12
Дуб В.В, Іллющенко Н.І. ПЕРСПЕКТИВА РОЗБУДОВИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ КИРОВОГРАДЩИНИ З УРАХУВАННЯМ РЕАЛІЙ ВІЙНИ.....	15
Влащенко Н.М. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	17
Михайлюк О.Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРИСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ДО УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	19
Радіонова О.М. СУЧАСНІ SKILLING-СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ЯК ІНСТРУМЕНТ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	23
Снігур К.В., Кальний Є.І. КРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ: СТРАТЕГІЇ ВИЖИВАННЯ, АДАПТАЦІЇ ТА РЕЛОКАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ КОМПАНІЙ.....	27
Кожухівська Р.Б., Чуб М.В. РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	29
Козлова А.О. ТЕХНОЛОГІЯ ГОТЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕРВІСНИХ ПРОЦЕСІВ.....	32
Черевична Н.І. ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПОСЛУГ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	35
Сегеда І.В. АДАПТИВНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	39
Корогодова О.О. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ....	41
Гриндій О.С. СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ.....	43
Лисяк Є.А., Тютюнник Ю. М. НАПРЯМИ РОБОТИ МУЗЕЇВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ.....	46

Антонюк К.Г., Процюк А.Л. КУЛЬТУРА ОБСЛУГОВУВАННЯ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	487
Солосіч О.С., Танас Х.В. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМЗВ'ЯЗКУ ПСИХОЛОГІЇ СПОЖИВАЧА ТА МОДЕЛЕЙ СЕРВІСУ В СФЕРІ ТУРИЗМУ.....	490
Смирнова Т.А., Шебанова М.О. ПСИХОЛОГІЯ «SLOW TRAVEL» ТА MINDFUL-ТУРИЗМУ: ЯК УСВІДОМЛЕНІСТЬ ЗМІНЮЄ ПОВЕДІНКУ МАНДРІВНИКА.....	492
Антонюк К.Г., Шпинь В.А. ГОСТИННІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТУРИСТІВ.....	495

СЕКЦІЯ 7.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Крамаренко Д.П., Гіренко Н.І., Барабаш К.Р. ГІРСЬКИЙ ТУРИЗМ ЯК РІЗНОВИД СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	498
Волкова І.І. РОЗВИТОК САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	500
Тищук І.В., Гусар А.А. ТУРИСТИЧНИЙ ЗБІР ЯК ІНДИКАТОР РОЗВИТКУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	504
Кожухівська Р.Б. СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ.....	506
Крамаренко Д.П., Малютіна А.І., Гіренко Н.І. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	508
Крамаренко Д.П., Гіренко Н.І., Міщерюк А.С. ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД УКРАЇНИ.....	510
Осадчий М.Л. РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ УДОСКОНАЛЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДОСТУПНОСТІ РЕГІОНІВ.....	513
Тимофєєва Т.В., Зігунова І.С. Панов О.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	516
Писарева І.В. МІСЬКИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ПАРТНЕРСТВО В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ.....	520
Погасій С.О. СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГІВ ВНУТРІШНІХ ТУРИСТСЬКИХ ПОТОКІВ.....	523
Серенко А.А., Романова В.О., Баджелідзе Е.В. ФОРМУВАННЯ ВИННОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ДРАЙВЕРА РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	526
Серенко А.А., Вітряк О.П., Поповська К.С. РОЛЬ КРАФТОВОГО ВИРОБНИЦТВА У ФОРМУВАННІ СТАЛОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ.....	528